

Uzasadnienia dobrych i złych ocen działalności Sejmu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2022

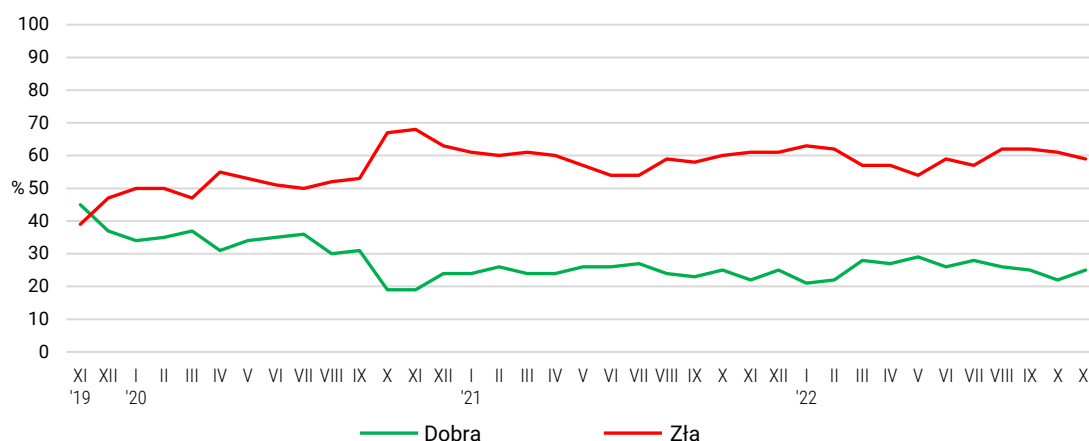

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Każdego miesiąca pytamy Polaków o ocenę działalności Sejmu. W listopadzie¹ dodatkowo poprosiliśmy respondentów o podanie uzasadnienia. Pytania o powody dobrej lub złej oceny działalności Sejmu były zadane w sposób otwarty, co umożliwiło badanym swobodne wypowiedzi. Na wstępie warto przypomnieć, iż w listopadzie o pracy posłów pozytywnie wypowiadało się 25% pytanych, a negatywnie – niemal trzy piąte (59%)². Jedynie na początku bieżącej kadencji, czyli w listopadzie 2019 roku, więcej badanych oceniło działalność Sejmu dobrze niż źle (45% wobec 39%), natomiast w następnych miesiącach notowaliśmy wyraźną przewagę ocen negatywnych nad pozytywnymi.

CBOS

RYS. 1. Oceny działalności Sejmu IX kadencji

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (391) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 7 do 17 listopada 2022 roku na próbie liczącej 1038 osób (w tym: 58,5% metodą CAPI, 24% – CATI i 17,5% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

² Zob. komunikat CBOS „Oceny działalności parlamentu i prezydenta w listopadzie”, listopad 2022 (oprac. M. Feliksiak).

UZASADNIENIA OCEN POZYTYWNYCH

Blisko połowa (47%) respondentów pozytywnie oceniających działalność Sejmu, uzasadniając swoją opinię, wypowiadała się o przedmiocie i efektach jego pracy, a co czwarty (25%) mówił o sposobie działania. Spora część pytanych unikała wyjaśnień: 13% pozytywnie oceniających prace Sejmu stwierdziło, że nie potrafi uzasadnić swojej oceny, 11% posługiwało się tylko ogólnikami, a 7% odmówiło odpowiedzi.

Przyglądając się bardziej szczegółowo uzasadnieniom pozytywnych ocen działalności Sejmu, możemy zauważyć, iż najczęściej (17%) były to ogólne dobre opinie o ustawach i decyzjach podejmowanych przez niższą izbę polskiego parlamentu. Na drugim miejscu pod względem częstości znalazły się wypowiedzi mówiące o tym, że obecny Sejm działa na korzyść ludzi i podejmuje działania służące ludziom, a ustawy są tworzone dla społeczeństwa (12%). Co dziesiąty (10%) pytany wystawiający pozytywną opinię stwierdził, że działania Sejmu dążą do polepszenia sytuacji w kraju, a posłowie głosują za ustawami, które mają poprawić sytuację w Polsce. Niewiele mniej respondentów doceniło to, że posłowie starają się, robią wszystko co w ich mocy, czy też po prostu pracują i wywiązują się ze swoich zadań (9%). W pierwszej piątce pod względem częstości odpowiedzi znalazły się ponadto sprawność w działaniu i szybkość procedowania (7%).

Z konkretnych osiągnięć Sejmu przemawiających za pozytywną oceną wymieniano najczęściej (4%) politykę prorodzinną (pomoc rodzinie, dbanie o rodziny, o dzieci, 500+, 300 na start oraz dodatki na dzieci), a tylko nieznacznie rzadziej (po 3%) mówiono o dbałości o seniorów, emerytów i rencistów (podwyżki dla emerytów, dodatki, 13, 14 emerytura) oraz ogólnie o zapewnieniu ochrony socjalnej (dopłaty, dofinansowania, dodatki, pomoc dla ludzi, a także dbałość o najbardziej potrzebujących). Także trzech na stu pytanych (3%) dobrze oceniło działalność Sejmu, bo większość w nim ma Prawo i Sprawiedliwość.

Wszystkie rodzaje uzasadnień pozytywnych ocen działalności Sejmu, w tym te wymieniane przez mniej niż 3% pytanych, zestawiono na następnej stronie.

Powiedział(a) Pan(i), że dobrze ocenia Pan(i) działalność Sejmu. Dlaczego?
*Odpowiedzi na pytanie otwarte**

Przedmiot i efekt pracy	47%
Podjmuje dobre decyzje. Dobry kierunek. Dobre ustawy. Mądre ustawy	17%
Podjmują działania, które służą ludziom. Ustawy są tworzone dla społeczeństwa. Działają na korzyść ludzi	12%
Dążą do polepszenia sytuacji w kraju. Głosują za ustawami, które mają poprawić sytuację w kraju	10%
Dbają o rodziny, o dzieci. 500+, 300 na start, dodatki na dzieci, rodziny mogą skorzystać. Pomoc rodzinie	4%
Dbają o seniorów (emerytów i rencistów). Są dodatki, podwyżki dla emerytów. 13, 14 emerytura	3%
Dopłaty, dofinansowania, dodatki – ogólnie. Pomoc dla ludzi. Dbają o najbardziej potrzebujących. Ochrona socjalna	3%
Jest lepiej, niż było. Lepiej rządzą w stosunku do poprzedniego	2%
Pieniądze na węgiel dali	2%
Wprowadzenie tarcz osłonowych. Starają się robić wszystko, aby ludzie nie odczuwali kryzysu	2%
Od kilku lat widać poprawę, polepszenie się, dobrobyt ludzi. Bo mi się teraz dobrze żyje	2%
Pozytywne zmiany w gospodarce	2%
Realizuje obietnice wyborcze. Wywiązują się ze swoich obietnic	1%
Pomagają Ukrainie	1%
Pozytywne zmiany w sądownictwie	<1%
Ustawy, które wchodzi, są kierowane do ludzi klasy średniej	<1%
Walka z inflacją	<1%
Poprawia nieprawidłową pracę Senatu	<1%
Dbają o młodych	<1%
Sposób działania	25%
Pracują. Starają się. Robią wszystko co w ich mocy. Wywiązują się ze swoich zadań	9%
Sprawnie działają. Szybkie procedowanie	7%
Bo większość ma PiS	3%
Umiejętność wspólnego działania. Brak kłótni	2%
Dają radę, pomimo oporu innych (opozycji, Senatu)	2%
Są kompetentni. Część Sejmu myśli logicznie	1%
Negatywna ocena debat: Nie lubię wypowiedzi niegrzecznych, za dużo agresji. Kłótnie. Potrzeba szerszej dyskusji	1%
Swoboda wypowiedzi. Bo każdy może się wypowiedzieć	1%
Są tam merytoryczne dyskusje nad problemami kraju	1%
Rozmawiają z ludźmi	1%
Za dużo biurokracji	1%
Dobrze współpracuje z rządem. Bo to co oni wymyślą – ci wyżej, to oni zatwierdzą	1%
Działania mało skuteczne	<1%
W mojej opinii Sejm działa dobrze, ponieważ działa według zasad demokratycznych i prawa państwa	<1%
Ogólniki: Tak oceniam. Za wszystko. Jest tak, jak powinno być. Jest ogólnie dobrze. Wszystko jest w porządku	11%
Nie wiem, trudno powiedzieć, nie potrafię uzasadnić	13%
Odmowa odpowiedzi	7%

Odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ każdy z badanych mógł wymienić więcej niż jedno uzasadnienie

* Na pytanie odpowiadali badani, którzy działalność Sejmu ocenili „zdecydowanie dobrze” lub „raczej dobrze” (N=263)

UZASADNIENIA OCEN NEGATYWNYCH

Większość (60%) respondentów negatywnie oceniających działalność Sejmu, uzasadniając swoją opinię, mówiła o sposobie działania posłów i prezydium Sejmu, a także funkcjonowania całej izby, natomiast 38% z dezaprobatą wypowiadało się o przedmiocie jej działań i efektach pracy. W przypadku ocen negatywnych tylko niewielka część pytanych unikała wyjaśnień – co dwudziesty stwierdził, że nie potrafi uzasadnić swojej oceny, tyle samo ankietowanych posługiwało się nic niewyjaśniającymi ogólnikami albo odmówiło odpowiedzi (po 5%).

Do najczęściej wymienianych uzasadnień negatywnej oceny działań Sejmu należą panujące w tej izbie nieustające konflikty, awantury, kłótnie, pyskówki, a także brak porozumienia zarówno wewnątrz partii, jak i pomiędzy partiami, o czym mówił niemal co piąty pytany (18%). W czołówce najczęściej wymienianych przyczyn negatywnej oceny znalazły się też kwestie dotyczące relacji pomiędzy zasiadającymi w Sejmie ugrupowaniami – 12% ankietowanych mówiło o dyktacie większości nad mniejszością, nieliczeniu się z opozycją, braku demokracji oraz wolności słowa, a 11% po prostu zwracało uwagę na brak współpracy między ugrupowaniami, a także brak chęci i umiejętności wypracowywania kompromisów.

Co dziesiąty (10%) badany źle oceniający działalność Sejmu ogólnie krytykował podejmowane przez tę izbę decyzje i uchwalane ustawy. Niewiele mniej (9%) zarzuciło posłom, że nie robią nic w celu poprawienia sytuacji w kraju.

Znaczna grupa (7%) negatywnie oceniających Sejm stwierdziła, że posłowie nie liczą się z opinią ludzi i zdaniem społeczeństwa, nie słuchają swoich wyborców i uchwalają ustawy wbrew społeczeństwu. Niemal tyle samo (po 6%) zarzuciło posłom nieprzykładanie się do obowiązków, „nicnierobienie”, brak merytorycznego działania (*Więcej mówią, niż robią*) oraz brak kultury politycznej i osobistej, a także chamstwo (*Dużo wulgaryzmów. Nieprzyzwoite słowa. Zachowanie prostackie* itp.). Co dwudziesty (5%) respondent źle oceniający działalność Sejmu swą opinię motywował tym, że – jego zdaniem – w państwie dzieje się źle (*Bo jest źle w Polsce. Bo sytuacja w kraju jest coraz gorsza*). Tyle samo (5%) stwierdziło, że większość posłów kieruje się interesem swoich partii, a nie interesem kraju. Niewiele mniej osób (4%) zarzuciło Sejmowi działania na szkodę kraju i politykę prowadzącą do zapaści. Również 4% pytanych uznało, że posłowie dbają tylko o swoje interesy, liczą się dla nich tylko ich stanowiska (*Tylko żeby się sami nachapali*). Równie często (po 4%) mówiono o zbyt dużym rozdawnictwie, zbyt dużej uwadze poświęcanej świadczeniom socjalnym oraz złych decyzjach gospodarczych, które nie służą poprawie sytuacji lub wręcz ją pogarszają. Taka sama grupa (4%) źle oceniła działalność Sejmu, bo większość w nim ma Prawo i Sprawiedliwość.

Trzech na stu (3%) badanych swoją negatywną ocenę motywowało przekonaniem o braku w Sejmie osób kompetentnych i wykwalifikowanych. Tyle samo (3%) zwróciło uwagę na procedowanie ustaw, które – ich zdaniem – jest pozaregulaminowe i niezgodne z zasadami demokracji, a także na niezachowywanie procedur legislacyjnych. Równie liczna grupa (3%) stwierdziła, że w Sejmie nie ma miejsca na debatę nad ustawami i brakuje tam merytorycznej dyskusji, a głosowanie ustaw jest automatyczne. Również u 3% pytanych negatywną ocenę działalności Sejmu spowodowała wysoka

inflacja i drożyzna (Inflacji na poziomie 18% nie można zrzucić tylko na wojnę. Pogłębia inflację). Taka sama grupa (3%) zarzuciła Sejmowi zajmowanie się błahymi ustawami i podejmowanie tematów, które są dla społeczeństwa mało istotne.

Inne uzasadnienia negatywnych ocen działalności Sejmu podawane były przez mniej niż 3% pytanych. Wszystkie ich rodzaje zestawiono poniżej.

Powiedział(a) Pan(i), że źle ocenia Pan(i) działalność Sejmu. Dlaczego?

Odpowiedzi na pytanie otwarte*

Sposób działania	60%
Awantury, kłótnie, pyskówki. Brak porozumienia wewnątrz partii i pomiędzy partiami. Cały czas jest konflikt	18%
Dyktat większości nad mniejszością. Brak demokracji i wolności słowa. Nie liczy się z opozycją	12%
Brak współpracy pomiędzy ugrupowaniami. Brak chęci i umiejętności wypracowywania kompromisów	11%
Nie liczą się z opinią ludzi, ze zdaniem społeczeństwa. Nie słucha swoich wyborców. Ustawy wbrew społeczeństwu	7%
Nie przykładają się do obowiązków. Nic nie robią. Więcej mówią, niż robią. Brak merytorycznego działania	6%
Brak kultury politycznej i osobistej, chamstwo. Dużo wulgaryzmów. Nieprzyzwoite słowa. Zachowanie prostackie	6%
Dominacja PiS. Większość ma PiS	4%
Brak kompetentnych osób. Brak kompetencji i kwalifikacji	3%
Pozaregulaminowe, niezgodne z zasadami demokracji, procedowanie ustaw. Nie zachowują procedur legislacyjnych	3%
Nie ma miejsca na debatę nad ustawami. Brak merytorycznej dyskusji nad ustawami, głosowanie automatyczne ustaw	3%
Nie są poważni. Ośmieszają się. Niepoważne działania. Za dużo kabaretu. Zachowują się jak w cyrku	2%
Podejmują uchwały bez przygotowania, nieprzemyślane. Uchwalają ustawy, których nie czytają, na kolanie pisane	2%
Chaos. Bałagan. Dużo zamieszania. Nie ma ładu i składu w tym wszystkim. Tworzą jeden wielki bałagan	2%
Mała frekwencja. Duża absencja. Niestawianie się znaczącej ilości posłów na głosowaniach	2%
Okłamują, obiecują, a robią co innego. Co chwilę mówią co innego. Nie wywiązują się z obietnic	2%
Nocne głosowania. Nocne ustawy. Decyzje podejmowane w nocy	2%
Bardzo niski poziom debat, spory o nieistotne kwestie. Dyskusja na niepotrzebne tematy. Za dużo jest przepychanek	2%
Procedowanie projektów poselskich z pominięciem konsultacji społecznych. Sejm realizuje politykę rządu	1%
Reasumpcje głosowań	1%
Negatywna ocena opozycji	1%
Bezkarność. Nie mają odpowiedzialności za to, co robią. Brak odpowiedzialności karnej. Kryją się za immunitetem	1%
Nie informują o działaniach	1%
Negatywna ocena marszałek sejmu i wicemarszałków z PiS	1%
Przekupywanie posłów, kupowanie głosów	<1%
Posłów jest za dużo	<1%
Przedmiot i efekt pracy	38%
Źłe ustawy. Źłe podejmowane decyzje. Źłe zarządzanie. Podejmują niewłaściwe decyzje	10%
Nic nie robią, aby sytuację poprawić w kraju. Nie widzą, żeby działał dla poprawy w kraju, dla przyszłości	9%
Bo jest źle w Polsce. Źle się dzieje w państwie. Bo sytuacja w kraju jest coraz gorsza	5%
Większość posłów kieruje się interesem swoich partii, a nie interesem kraju	5%
Działania na szkodę kraju. Szkodliwe działania wobec Polski. Prowadzą politykę prowadzącą do zapaści kraju	4%
Posłowie dbają tylko o własne interesy. Liczą się tylko ich stanowiska, prywatnie. Tylko żeby się sami nachapali	4%
Zbyt duże rozdawnictwo. Za dużo rozdają. Za duża uwaga poświęcana jest świadczeniom socjalnym	4%
Źłe decyzje gospodarcze. Sytuacja gospodarcza się nie poprawia. Pogorszenie sytuacji gospodarczej	4%
Wysoka inflacja. Inflacji na poziomie 18% nie można zrzucić tylko na wojnę. Drożyzna. Pogłębia inflację	3%
Zajmowanie się błahymi ustawami. Podejmowane tematy są dla społeczeństwa mało istotne	3%
Zmiany w podatkach. Wprowadzanie kolejnych podatków. Kolejne podatki i daniny	2%

Powiedział(a) Pan(i), że źle ocenia Pan(i) działalność Sejmu. Dlaczego?

Odpowiedzi na pytanie otwarte*

Złe decyzje dotyczące finansów państwa – przekazywanie pieniędzy na niewłaściwe cele. Trwonienie pieniędzy	1%
Niszczanie praworządności. Forsowanie ustaw naruszających zasady konstytucyjne. Łamią konstytucję	1%
Ustawa antyaborcyjna	1%
Zmiany związane z edukacją	1%
Zła polityka socjalna. Tworzenie państwa socjalnego. Dodatki socjalne wykorzystywane do sterowania społeczeństwem	1%
Zła polityka zagraniczna	1%
Niskie zarobki w Polsce	1%
Przywileje dla Ukraińców	1%
Zła reakcja na COVID. Doprowadzenie do załamania gospodarki w Polsce poprzez działania w czasie pandemii COVID-19	<1%
Zła polityka unijna. Negatywny stosunek do UE	<1%
Brak ostatecznej decyzji w sprawie sądów	<1%
Blokowanie odnawialnych źródeł energii	<1%
Blokowanie funduszy z KPO (PiS!)	<1%
Ustawa o ochronie przyrody – wycinka drzew	<1%
Niedofinansowanie ochrony zdrowia	<1%
Respondent jest przeciwnikiem systemu demokratycznego	<1%
Ogólna dezaprobatą dla działalności Sejmu: Taką mam ocenę. Wszystko jest źle. Za całokształt	5%
Nie wiem, trudno powiedzieć	5%
Odmowa odpowiedzi	5%

Odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ każdy z badanych mógł wymienić więcej niż jedno uzasadnienie.

* Na pytanie odpowiadali badani, którzy działalność Sejmu ocenili „zdecydowanie źle” lub „raczej źle” (N=612)

Większość respondentów negatywnie oceniających pracę Sejmu wyrażała dezaprobatę dla sposobu działania posłów, prezydium Sejmu i funkcjonowania całej izby, natomiast badani wystawiający opinię pozytywną najczęściej uzasadniali to efektami jej prac. Pozytywne oceny najczęściej motywowane były ogólną dobrą oceną podejmowanych decyzji (dobre, mądre decyzje, ustawy, dobry kierunek itp.). Negatywne oceny uzasadniano natomiast najczęściej tym, że w Sejmie cały czas dominuje atmosfera konfliktu, a pomiędzy posłami nieustająco wybuchają awantury, kłótnie, pyskówki. Wyniki badania pokazują także, że znacznie łatwiej było uzasadnić swoją ocenę respondentom negatywnie oceniającym działalność Sejmu niż tym, którzy ocenili ją dobrze.

Uzasadnienia ocen pozytywnych i negatywnych działalności Sejmu w widoczny sposób zakotwiczone są w społecznym i demograficznym zróżnicowaniu tych ocen. Warto tu przypomnieć, iż pracę tej izby parlamentu dobrze ocenia większość zwolenników Prawa i Sprawiedliwości. Pozytywnym ocenom zauważalnie sprzyjają również prawicowe poglądy. W tym względzie wyróżniają się także respondenci wieku 65+, mieszkańcy wsi, badani mający wykształcenie podstawowe, robotnicy (zwłaszcza niewykwalifikowani), ankietowani pracujący w prywatnych gospodarstwach rolnych, w tym ich właściciele, oraz uzyskujący najniższe dochody w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym (poniżej 1 500 zł). Głosy krytyki dominują natomiast w elektoratach ugrupowań opozycyjnych:

Lewicy, Koalicji Obywatelskiej, Polski 2050 Szymona Hołowni, ale też Konfederacji Wolność i Niepodległość, wśród osób identyfikujących się z lewicą, a także – choć w mniejszym stopniu – z politycznym centrum. Negatywnie o Sejmie relatywnie często wypowiadają się badani mający poniżej 35 lat, mieszkańcy dużych (od 100 000 do 499 999 ludności) i – szczególnie – największych (500 000+) miast, respondenci najlepiej wykształceni, kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem, pracownicy administracyjno-biurowi, technicy i specjaliści średniego szczebla, pracownicy usług, pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem i w spółkach właściciele prywatnych i państwa, a także ankietowani deklarujący wysokie dochody *per capita*³.

Opracowała

Barbara Badora

³ Por. przypis 2.